

Když český architekt, designér či umělec hledá nový zajímavý materiál, často zamíří do materiálové knihovny, kterou na pražském Břevnově provozuje agentura Happy Materials **Lucie Havlové** a **Tomáše Hendrycha**. Tato příjemná a vtipná dvojice už řadu let propojuje vědce s kreativci a pomáhá rozvoji českého sklářství. Lucie a Tomáš mají na kontě spolupráci s Davidem Vávrou a projektem Šumná města nebo s předním světovým architektem Peterem Zumthorem. Povídali jsme si v inspirativním sídle jejich agentury, kde provozují i Šumnou bibliothéku, kavárnu a galerii Kuzebauch.

I z nudných MATERIÁLŮ může být pěkný výrobek

Text: Filip Grygera
Foto: Tomáš Železný,
archiv Happy Materials

M

ůžete, Lucie,
povědět něco
o historii tohoto
domu a jak se

v něm ocitla vaše agentura?

Lucie: Jsme stará břevnovská rodina, můj pradědeček František Veselý tady měl dlaždičství. Dláždil nádvoří a chodníky i na Hradě, pracoval s Plečnikem. Dobře se mu dařilo a každému ze svých pěti dětí pořídil dům. Z toho byla jedna moje babička. Když zemřela, do domu po ní jsme se s firmou nastěhovali. Tady na náměstíčku bývaly v každém domě krámy a místo žilo. Ale za komunismu z toho lidi udělali byty. A teď si tu kupují domy bohatší lidi, dělají z nich rezidence s vysokými ploty a Břevnov přestává žít. A my jsme se rozhodli, že sem vrátíme život. Obnovili jsme i prostory krámů, v nich je kavárna a galerie.

Tomáš: Ještě jsi zapomněla říct, že tvoje babička se jmenovala Kuzebauchová. Proto název Kuzebauch.

Co vás přivedlo k novým materiálům?

Lucie: Studovala jsem chemii na VŠCHT u pana docenta Schätze, který učil i na Umprum předmět „materiály pro výtvarné využití“. Ač byl z technické školy, byl ve styku s kreativní sférou, třeba s Trnkou vymýšlel modurit. To mě nadchlo. Po studiu jsem dělala technické zaměstnání, jezdila jsem po fabrikách a zaváděla tam nové technologie. A pak jsme se potkali s Tomášem.

Tomáš: Lucie potřebovala někoho kreativního, kdo jí bude vymýšlet, jak prezentovat a oživovat materiály. Tak jsme vymýšleli různé akce.

Máte příklad?

Lucie: Třeba plexisklo a spolupráce s Davidem Vávrou. On tenkrát navrhl interiér divadla Dobeška ála 50. léta a k tomu se mu plexisklo hodilo. Udělal z něj stoly, svítidla. Podobných projektů

jsme měli moc. Tím, že Tomáš byl za tvůrčí sféru a já za oblast materiálů, začali jsme obě strany propojovat.

Jak jste dospěli k materiálové knihovně?

Lucie: Kolem roku 2000 začaly ve světě vznikat materiálové knihovny. Když George Beylerian založil první, Material ConneXion v New Yorku, nadchli jsme se a letěli se podívat, jak funguje. Pak jsme objevili, že podobná je v Evropě, matériO Paříž. Rozhodli jsme se, že tohle chceme dělat.

Tomáš: Material ConneXion měl pobočky a matériO se o to snažilo taky. Američani to dělali hodně obchodně, kdežto Francouzi byli kreativnější, nadšenější. A to se nám líbilo. Proto jsme vstoupili do matériO a v Praze jsme založili knihovnu materiálů.

Proč název Happy Materials?

Tomáš: První výstavu jsme dělali o polymerech. Ukazovali jsme, jak se z nudných materiálů může stát pěkný designový produkt. Takže ty materiály jsou „šťastné“, když jsou dobře využité. Vznikla výstava Happy Materials – Polymers. Byly to židle, vany, křesla...

Lucie: Spolupracovali jsme i s výtvarníky. To teď ale nebudeme moc populární, když je ten hon na polymery.

Tomáš: Jak to myslíš?

Lucie: No, že plasty pro jednorázové využití jsou zbytečné. Někde jsou polymery nezastupitelné, třeba implantáty ze silikonového kaučuku v medicíně. Ale plastů se používají přehrdle na obaly, v textilu. Dalo by se to redukovat.

A co udržitelnost v domácnosti? Napadají mě třeba spotřebiče?

Lucie: U nich je problém, že jsou z tisíců součástek, kovových i plastových, v neuvěřitelných kombinacích. Nejde to doma opravit a není to jednoduše

LUCIE HAVLOVÁ (1961)

Je absolventkou Vysoké školy chemicko-technologické v Praze. Pracovala pro britskou společnost ICI v oblasti prodeje technických polymerů ve střední Evropě. V roce 2004 s Tomášem Hendrychem založila společnost Happy Materials, která provozuje materiálovou knihovnu matériO Prague, Galerii Kuzebauch a Šumnou bibliothéku, vydává magazín Material Times, zastupuje veletrhy Messe Frankfurt a veletrh Achema. Vše pod jednou střechou, v domě z dvacátých let na pražském Břevnově.

TOMÁŠ HENDRYCH (1955)

Vystudoval pantomimu na HAMU, léta se věnoval herectví a choreografii. Později pracoval jako ředitel televizní produkce v reklamní agentuře, režíroval krátké filmy, televizní a rozhlasové spoty. Od založení firmy Happy Materials, v níž působí jako kreativní a finanční ředitel, směřuje většinu aktivit ke spolupráci s kreativní sférou. Byl kurátorem a producentem několika putovních výstav, například „Šumná a bezbranná“, věnuje se výstavám ateliérového skla.

www.happymaterials.com
www.materioprague.cz

Knihovna materiálů sídlí v podkrovní domě na pražském Břevnově, konají se v ní i semináře a další akce.

recyklovatelné. Ale nechci zobecňovat. Existují metody posuzující výrobek z hlediska zátěže životního prostředí, Life Cycle Analysis – LCA. A jimi můžete dojít i k tomu, že problém není polymer nebo kov, ale to, že výrobce používá energii z hnědouhelných elektráren.

Tomáš: Jiný příklad – není jasné, jestli je lepší používat plastové nebo skleněné lahve. Obojí má výhody i nevýhody. Výroba skleněných lahví je složitá a potřebuje spoustu energie. Kdežto u plastů nějak funguje recyklace.

Lucie: Ano, třeba PET lahve se dají recyklovat. Ale je otázka, kdo to recykluje. Dělá se to v Číně, máme tam dopravu. Anebo ty lahve třídí děti.

Jak funguje síť materiO, jak získáváte vzorky?

Tomáš: Velkou část obstarává mateřská knihovna v Paříži. Ale každý z členů má za úkol dohledávat lokální materiály, informovat o nich a předávat vzorky ostatním. Jezdíme i na veletrhy, kde sbíráme materiály, bavíme se s výrobcí a hledáme nová využití. Pak konzultujeme s Paříží, které materiály zařadit do knihovny, jestli jsou dost inovativní.

Lucie: A materiO si zakládá i na tom, aby byly komerčně dostupné.

Je česká pobočka specifická nějakým zaměřením?

Lucie: Ano, na sklo. Když někdo z jiné knihovny potřebuje něco ze skla, obrací se na nás.

Tomáš: Ale máme zastoupené všechny typy materiálů.

Jaké zajímavé materiály vznikly v Česku v posledních letech?

Lucie: Třeba lisované desky z nápojových kartonů. Tenké betony využívané v designu a architektuře. Kabely opletené textiliemi. Nebo recyklované sklo, kdy se roztřídí odpad ze sklárny podle barev, ztaví se do desek a ty se dál dají tvářet.

Tomáš: Dá se použít třeba na desku stolu, podhledy, svítidla, pracovní desku v kuchyni nebo do koupelny jako obklad.

Chodí do materiálové knihovny i lidé z veřejnosti, kteří hledají něco zajímavého?

Tomáš: Veřejnost chodí v menšině, knihovna není zaměřená třeba na stavební materiály.

Lucie: Nemáme tu ani koberce nebo dlaždičky. Jsou tu spíš poloproducty, kde s tím materiálem musíte dál pracovat.

Tomáš: V knihovně je asi 2 500 fyzických vzorků a 7 500 v počítači. Chodí sem obaloví designéři, módní návrháři, scénografové, výtvarníci, architekti, studenti i lidé z firem.

Lucie: Teď je třeba trend, že textilní firmy a módní značky, které vyrábějí udržitelné věci, chtějí mít i showroomy z udržitelných, recyklovatelných materiálů.

„V KNIHOVNĚ JE ASI DVA A PŮL TISÍCE FYZICKÝCH VZORKŮ MATERIÁLŮ A SEDM A PŮL TISÍCE V DATABÁZI V POČÍTAČI.“

Je možné přijít i jednorázově?

Lucie: Je tu možnost ročního členství, ale dá se za poplatek přijít i jednorázově.

Sít materiO funguje asi 20 let a vaše pobočka skoro 10 let. Jaký vidíte za tu dobu rozvoj materiálů?

Tomáš: Kolikrát to nejsou ani nové materiály. Stačí, že ty staré získají nové využití.

Lucie: Anebo jsou spolu nově poskládané. V posledních letech nevznikají nové polymery, kovy nebo dřeva, ale kombinace – kompozity. Jen když jsme začínali, byl boom aerogelu, všichni jsme ho chtěli v knihovně mít. A poslední hit, který bohužel nemáme, byl pigment vantablack. Je to nejčernější černá, kterou vymyslel výtvarník Anish Kapoor. Když ho naneseš na povrch objektu, který má bohatý reliéf, ten reliéf nevidíte.

Tomáš: Nové materiály můžou být i takové, že do těch známých jsou přidány obohacující prvky.

Jako je průhledný beton?

Tomáš: Třeba. Nebo jsou materiály s pamětí.

Lucie: Jsou i chytré materiály měnící barvu na základě teploty, doteku.

Jak vás osobně ovlivnila práce s tolika materiály? Využíváte je i sami?

Lucie: Ovlivnilo nás to paradoxně v tom, že když něco sami děláme třeba na chalupě, vracíme se k tradičním materiálům.

Lucie Havlová
a Tomáš Hendrych
provozují materiálovou
knihovnu už téměř 10 let.

Čím to je? Jste tím zahlceni?

Lucie: Možná ano. Jako bychom byli přehlčení tou komplikovaností.

Tomáš: Když vezmete dům nebo zahradu, jsou nám bližší tradiční materiály. Ale chápu, že některé jiné jsou potřeba pro spotřební zboží nebo telefony.

Lucie: To, co máme v knihovně, je špička ledovce. Asi se náš osobní přístup změnil tak, že se snažíme věci zjednodušovat, když to jde. Anebo je to věkem.

Které obory nejvíc táhnou rozvoj materiálů?

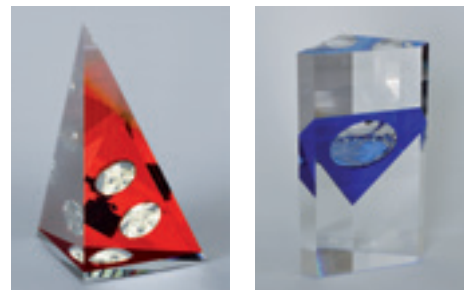
Lucie: Vždycky to byla NASA, tam vznikl i aerogel. Je to automobilový průmysl, protože auta chceme čím dál tím lehčí. Pak to byl vždy kosmetický a textilní průmysl. Jenže v tom textilním se teď vše komplikuje – směsová vlákna jsou problém kvůli recyklaci.

Jak vidíte nanomateriály. Jsou v nich Češi na špičce?

Lucie: Naposledy jsme viděli novinky z oblasti technických textilií, a to jsme na světové úrovni. Nejen v materiálech, ale i v technologiích pro výrobu. Netkané textilie mají využití pro filtraci nebo chemický průmysl. V tom jsme na špičce.

Galerie Kuzebauch je zaměřena hlavně na sklo, zde výstava Petra Stranického.

Objekty z výstavy soch z optického skla Jana Frydrycha

Z kolekce Izotopy Barbory Tydlitátové a Natálie Bozděchové

Když se vrátím k vaší budově, máte v ní taky Šumnou bibliothéku spojenou s architektem Davidem Vávrou.

Jak vznikl ten nápad? Znali jste se z projektu Dobešky?

Tomáš: Ano. David pak začal dělat s Radovanem Lipusem pořad Šumná města. A my jsme s nimi a s architektkou Pavlou Melkovou založili občanské sdružení Šumná města. Dělalí jsme výstavy a zaměřili se na památky a objekty hlavně 20. století, které jsou ohrožené, zapomenuté, špatně využívané. Výstava i aktivita se jmenovala Šumná a bezbranná. A když vznikla knihovna, David Vávra se stal

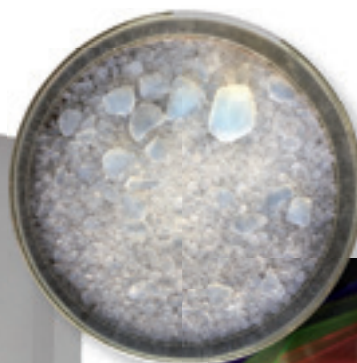
„OKOUZLILO NÁS, KOLIK JE V ČESKU VÝTVARNÍKŮ, KTERÍ SE SKLEM UMÍ ČAROVAT JAKO MÁLOKDO.“

jejím patronem a nazvali jsme ji Šumnou. Bibliothéka souvisí se všemi aktivitami v domě. Máme v ní knihy o materiálech, o architektuře, o designu a o řemeslech. Jsou tam i knihy těžko dostupné nebo drahé. Lidé, kteří chodí do materiálové knihovny, můžou i do bibliothéky.

Proč jste galerii zaměřili na sklo?

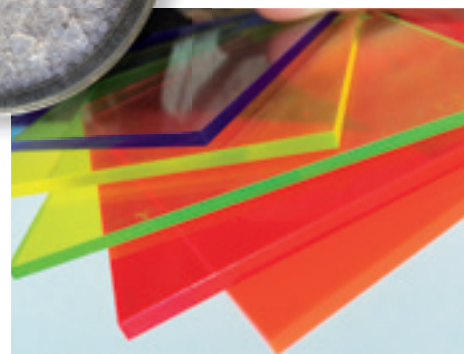
Lucie: Když jsme začínali s knihovnou materiálů, dotazy ze zahraničí byly většinou na sklo. Tak jsme se jím začali víc zaobírat. Přešli jsme až k tomu výtvarnému a okouzliho nás, kolik je v Česku výtvarníků, kteří se sklem umí čarovat

Příkladem z materiálové knihovny je český vynález, průsvitný beton s kousky laminátu.

Hitem mezi inovativními materiály je aerogel, nejlepší známý tepelný izolant.

Efektní fluorescenční plexisklo existuje v několika neonových odstínech.

jako málokdo. Je spousta továrniček a dílen a umělci v nich pracují vlastníma rukama. Máme neuvěřitelnou bohatost technologie, dílen a znalostí, i díky školství. Je to pořád živý obor.

Tomáš: A kdo nás ujistil, že je to správná cesta, byl švýcarský architekt Peter Zumthor. Ještě, než dostal Pritzkerovu cenu (prestižní cena za architekturu – pozn. aut.), pozvali jsme ho, aby přednášel v Praze. Pak přijel a říkal: „Chci tady vidět sklo – Libenského, Víznera, Roubíčka.“

Navázali jste spolupráci?

Tomáš: Ano, oslovil nás, abychom mu sehnali skleněnou cihlu pro projekt skleněné věže do malého městečka v Bavorsku. Když si jednu cihlu vybral a testovala se, zjistil, že má tak úžasné vlastnosti, že by se bývala byla ta věž z ní dala dobře postavit.

A bude se stavět?

Tomáš: Nebude. Přišla ekonomická

„VÝROBA SKLENĚNÝCH LAHVÍ JE SLOŽITÁ A POTŘEBUJETE K NÍ SPOUSTU ENERGIE. KDEŽTO U PLASTŮ NĚJAK FUNGUJE RECYKLACE.“

krize a obyvatelé toho města v referendu řekli, že je to moc drahé.

Lucie: Ale byl to pro nás další moment, že jsme se začali zajímat o sklo. Objeli jsme několik fabrik a hutí a vtáhlo nás to. Pak už jsme měli pocit, že to dělat musíme. Když bylo kolem tolik šikovných výtvarníků, kteří ani moc nevěděli, jak se prezentovat, tak jsme jim chtěli pomoci.

Tomáš: Dnes jezdíme s výstavami do zahraničí, propagujeme české skláře, navazujeme na tradici. A když vidíme, jaký je zájem o nové výtvarníky, pokračovatele slavných předchůdců, dělá nám to radost. A vidíme, že jim dodáváme energii.

Můžou se v materiálové knihovně i sami obohatit?

Lucie: Můžou. Měli jsme kolegyni Báru Tydlitátovou, která má studio Pazdrátí, pracovala v knihovně a zároveň měla vlastní tvorbu. A pak přišla spolu s Natálií Pozděchovou s projektem, kdy se na povrch skla snažila navrstvit materiály normálně používané dovnitř. Vznikla kolekce s hrboatým a strukturovaným povrchem. Pak se ozval pán z Bavorska, který se tou kolekcí tak nadchl, že ji celou koupil. Řekla bych, že Báru s Natálií právě inspirovalo přemýšlení o materiálech jinak, než je běžné. ■

KOMERČNÍ PREZENTACE

Cafissimo
easy

1 599 Kč

Akce se vztahuje na veškeré kávovary Cafissimo easy a elektrické napěňovače mléka. Platí v prodejnách Tchibo a na tchibo.cz od 12. 8. do 1. 9. 2019 nebo do vyprodání zásob.